

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 8 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V „Edinosti“ je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domaći oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi opisi naj se pošiljajo uradništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Za pomoč v bedi

Govor posl. M. Mandića v seji deželne zbornice istrskega dne 30. oktobra 1903, v utemeljevanje nujnega predloga, da se prikaže na pomoč bednemu prebivalstvu.

(Zvršetak.)

Leta 1898 bili smo glede siromaštva in bede v naši pokrajini v istih okolnostih, ako ne bolj, kakor smo danes. V onem letu je bil stavljen s strani te zbornice predlog, enak današnjemu, da se s podporo toliko od strani dežele, kolikor od strani države prikaže na pomoč narodu, ki se nahaja v bedi in stiski.

Ker pa smo morali, protivno vsakemu parlamentarnemu običaju, proti vsem zakonom, svoj predlog izročiti prej predsedništvu, nego se je imelo razpravljati o njega nujnosti, izvedeli so člani deželnozbornske večine za naš predlog in bivši nje član (Doblanović) je stavil enak predlog. V deveti seji deželne zbornice v letu 1898, ako se ne motim, sta bila vsprejeta predloga, oni večine in oni manjšine, in je finančni odsek stavljal končni predlog, da se narodu, ki strada, iz deželnih sredstev dade podpora 40000 kron. Nadalje je predlagal isti odsek, naj se jemlje oziroma posebnost na tiste dele pokrajine, ki so najbolj trpeli vled elementarnih neugod, vsled slabe letine. Predlagal je nadalje, da se opusti poznani način razdeljevanja, in da se razdeli brevi manu, kjer je potreba največja. — Končno je predlagal ta odsek, da se ta denar upotrebi za javna, obče koristna in potrebna dela, tako, da bo z ene strani pomagano narodu, a z druge da se ustvari javna potrebna dela.

Kakor v onem letu, tako se naš narod nahaja tudi sedaj, posebnost po nekaterih krajih, v veliki bedi in nadlogi.

Po nekod je bila v tem letu toča, po nekod suša, ponekod povodenj, izlasi v srednjem delu Istre. Goraji del okraja voloskega in en del okraja koperskega sta letos trpela vsled zgodnjega deževja v mesecu maju, ko je kilo grozdje, tako da je bilo po nekod uničenega $\frac{1}{2}$, po nekod $\frac{2}{3}$ pridelka na vinu! V gornjem delu okraja voloskega, izlasi v sodnem okraju podgrajskem, kjer ni vina, a bi mogel biti večji pridelek na sadju, tam je v tem letu in v prejšnjih letih pobil led in polomil sadno drevje, od katerega ne bo imel ta narod nobene koristi skozi več let. V koperskem okraju, izlasi v nekaterih delcih, je potokla toča tako rekoč ves pridelek na vinu, tako, da ne le v tem letu, ampak tudi v točnem letu ne bo imel narod nobene koristi od trte, ki je ostala še poško-

dovana od trte uši. Razun toče je poškodovana letos razne predele Istre suša, ki je nenavadno dolgo trajala in povzročila veliko škodo. Narod trpi; kakor je bilo rečeno te dni, radi tega ker nima vode, ni za živino, a prideleke zemlje uničuje suša že v kali.

To so, gos, da moja, dovolj težki razlogi, ki bi morali vsakega člana te zbornice uveriti o opravičenosti našega predloga in bi ne smelo biti člana, ki ne bi glasoval zanj, da se namreč narodu da pomoč iz deželnih sredstev, da ga v predstoječi zimi ne zaloti še večja nesreča.

Jaz si hočem, ker so bili končni predlogi prečitani samo v italijanskem jeziku, dovoliti, da jih prečitam v hrvatskem jeziku. (Čita hrvatski končne predloge.)

Jaz se, visoka zbornica, nadajam, da bo naš predlog vsprejet, da se tako pride v okom bedi našega naroda.

Posl. Belli: Kjer gre za bedo, tu ne sme biti človeka, ki ne bi glasoval za to, da se pride istej v okom. Zato bodo on in njegovi tovariši glasovali za predlog poslanca Mandića. Predlaga da se ta predlog izroči finančnemu odseku. Predlog Mandićev in dodatek posl. Bellija sta bila vsprejeta soglasno (Vseobče zadovoljstvo).

Po slovanskem jugu.

Piše M. Milanović.

III.

Sarajevo!

Kako sem hrepenel po njem! Nadejal sem se, da najdem na našem jugu vsaj eno večje mesto, ki se ne bi bilo okuženo od tujinstva, kjer bi videl Slovana, ki je sam nad svojo zemljo gospod, a tujec je samo gost, ki spoštuje gostitelja.

Kako grozno sem se motil! Kako razočaran sem bil, ko sem stopal po ulicah Šeher-Sarajeva! V Sarajevu ni Slovanov — — —! To je nemško mesto par exelence — — — Samo semtrija je videti domačina, kako plašno plazi med tuje, ki se prezirno posmehujejo domačinom. Ptujci pa, ki prvi prihajajo v to mesto, zijejo v domačine kakor v kake zveri v menažeriji —! Da, v menažeriji, ker tam se človek niti leva ne boji, ker je isti — zaprt! A tudi Bosanci so zaprti — dobro so jih zakovali. — — — Tujci so lahko brez skrbi — —!

Čegava je Bosna?

Vprašanje je to: Hrvati in Srbi so radi tega v večni pravdi. Na Dunaju in brzokone tudi v Berlinu se smejejo zadovoljno pravda-jočim se bratom in si maneje roke veselja; srce jim pospekuje v zadovoljstvu, ker mo-

posušila solze, skušala, da bi naredila miren obraz, in zbežala v budoar.

»In gotovo«, je nadaljeval notar neumorno, »ste milostiva predobra mati, da bi ne ljubili vseh otrok jednako. Vrh tega ste prekrepostni, da bi imeli te žalostne prednosti, katerih usodepolne posledice so znane najbolj nam notarjem. Človeška družba prehaja skozi naše roke; tu vidimo strasti v najgrši podobi, v sebičnosti. Ta toča mati razdedinoti otroke svojega moža v prid otrokom, katere oni predpostavljajo, dočim hoče včasih mož od svoje strani ohraniti imetje otroku, ki si je nakopal materino jezo. In potem boji, bojazni, akti, pisma, navidezne prodaje, fidejkomisi, skratka žalostne zmešnjave, vere mi, žalostne! Tam trtijo očetja življenje, kradeči premoženje svojih soprog, da razdedinajo otroke — da, kradejo, to je prava beseda. Govorili smo o drami; oh, zagotavljam Vas, ko bi smeli razglasiti tajnost gotovih darilnih pisem, bi dajali našim avtorjem lahko snovi za grozne meščanske žaloigre. Ne vem, kake sile se poslužujejo ženske, da dosežajo svojo voljo, kajti navzlic navideznosti in svoji šibkosti vendar zmagače vedno. Ha! mene na primer ne

rejo ob tem prepiru med brati, počasi sicer ali sigurno importirati cele čete Nemcev, da »kultivirajo« te divjake —! To »kultiviranje« pa v resnici sestoji v tem, da jim odjemljejo zemljišča in — Slovani — — — ginevajo — —

»Kako strašna slepota je človeka!«

Stopil sem v eno od največjih knjigo-tržnic, da bi si kupil nekaj razglednic. Naravno, da nisem rabil nemščine, ali, ko so začuli slovansko besedo, zbežali so vsi od mene — iskat nekega učenca, ki je bil slučajno domačin — — — Pa niti razglednice nisem dobil niti ene s slovanskim napisom in na omotu, v katerega so mi dejali razglednice, je bil nemški naslov! Zdolaj pa je bilo napisano: »On parle française. English spucken — —

Vse, vse, samo slovansčine, tega barbar-skega jezika ne!

Po kavarinah se dobivajo najrazličnejši časopisi, ali slovanskih malo ali pa nič! Goštilne so nemške, trgovine, tovarne ravnotako, a zraven Nemcev umazani — — — španaki židje — —!

Na ulici sem se sestal z onim železničnim uradnikom, ki sem se vozil z njim. Konstatoval je z veliko zadovoljnostjo, da je Sarajevo popolnoma »evropsko« mesto. Mene pa je zaskrbelo in žalosten sem stopal po sarajevskem tlaku.

Šel sem bil v hribe nad Sarajevom in od takozvane »Gelbe Bastion« sem gledal na krasno lego mesta in dalje po sarajevski ravnini proti Ilidžam.

Krasen razgled! Ali Slovana mora navdajati žalost, ko pomišlja, da ta krajna zemlja služi različnim usiljenjem, da si tu polnijo žepe s slovanskim denarjem, a v zahvalo zaničujejo svoje dobrotnike in se hvajlo se svojo kulturno misijo, ki jo imajo v tej deželi — — —

O kultura, kako nizko si padla, da so kaka dvomljiva bitja človeške družbe vzela monopol na te — — —!

Politični pregled.

V Trstu, 10. novembra 1903

Obstrukcija v istrskem deželnem zboru. V zadnji seji istrskega deželnega zbora so slovanski poslanci nadaljevali z obstrukcijo in so takoj po predložitvi poročila o proračunu kulturnega sveta za l. 1904 stavili več obstrukcijskih predlogov. Očitano interpelacij je posl. Mandić protestiral proti prevedenju njegove interpelacije na italijanski jezik. K zapisniku zadnje seje

ujamejo. Vsikdar pogajam tiste vzroke, o katerih se uljudno sdi mej svetom, da so nerazložljivi. Toda, zakonski možje jih ne uganemo nikdar — ta pravičnost se jim mora pustiti! Odgovorili mi boste na to z vso ljubeznivostjo in...»

Vrnivši se z očetom iz budcarja v salon je Helena pazno poslušala notarja in ga umela tako dobro, da je boječe pogledala mater in je slutila z vsem nagibom mladega dekleta, da ta okolnost podvoji pretečo jej strogost. Markiza je obledela in je boječe pokazala Vandenesu soproga, ki je zamišljeno ogledoval etelice na tapetah. Kljubu svojemu finemu vedenju se v tem hipu diplommat vendar ni mogel brzdati ter je vrgel grozen pogled na notarja.

»Pojdite tu skozi, gospod«, mu je rekel, burno stopaje v sobo pred salonom.

Notar mu je sledil trepetaje, ne da bi bil zaključil stavek.

»Gospod«, je rekel marki de Vandenesse v polni jezi, zaloputnivši duru salona, kjer je pustil ženo in soproga, »od obeda počenši ste delali tu neumnost in govorili bedarije. Odidite, za Boga! Drugače povzročite največjo nesrečo. Če ste izborni notar, ostanite

govorili so v hrvatskem jeziku posl. Spinčić, Mandić in dr. Luginja.

Zbornica je na to vsprejela zakonski načrt glede pobiranja doklade na pivo v deželni raziji in sicer z nekaterimi spremembami posl. dr. Luginje. V razpravo o predlogu posl. Zarottija, naj se pri deželnem zemljiško kreditnem zavodu ustanovi poseben oddelek za brezobrestna posojila občinam, posegli so posl. dr. Stanger, dr. Luginja, dr. Rizzi, dr. Belli in Zarotti. Dr. Luginja je rekel med drugim: Občine bodo imele še večje stroške radi tega novega oddelka, iste se morajo za posojila tudi sedaj zatekati k denarnim zavodom izven dežele. Zarottijev predlog je bil na to vsprejet.

Posl. dr. Trinajstić utemeljeval je svoj nujni predlog glede konvencije med Italijo in Avstro-Ogrsko, tičoč se mejsebojnega oskrbovanja bolnikov. Posl. dr. Luginja je na to v svojem tozadevnem govoru povdarjal, da je imela Italija od te konvencije 400.000 gld. dobička. Dr. Trinajstićev predlog je bil na to soglasno vsprejet.

Na to je bilo prečitanih več interpelacij, med istimi interpelacija posl. Andrijičića, zahtevajoča, naj bi bilo italijanskim ribičem dovoljeno ribariti le do daljave štirih milj od obrežja, in interpelacija posl. Spinčića, zahtevajoča odpravo šolskih taks.

V popoldanski seji je deželni zbor razpravljal o gradnji ceste Cres-Vrsar-Lošinj in o deželnem sklepnem računu za l. 1902. V slednji razpravi je posl. dr. Luginja povdarjal, da je dežela vsled odrekanja ustanovitve ljudskih šol v Plavljah, Brigu in Žbandatih prihranila 36 tisoč kron.

Seja je bila zaključena ob 9. uri zvečer. Danes jutraj je bila zopet seja.

Odpor proti poskušani infiltraciji nemščine. Dogodki so dozoreli v nas prepričanje, da prej ali slej mora priti do modusa vivendi med Italijani in Slovani v pokrajinah ob morski obali Adrije. Vemo sicer in se ne udajamo nikakim iluzijam v tem pogledu, vemo, da bo premagati še veliko težav, ki se stavlja na pot takemu sporazumljenju: deloma iz sebičnosti gotovih klik, deloma iz starih ukoreninjenih predsodkov med Italijani. Vemo torej, da ne pride še do tega ne daes ne jutri, in da ideja, ki smo jo jeli propagirati po sili dogodkov, je še le glazba bodočnosti. Tako živo so nam pred očmi težave, ki jih bo premagovati, da smo ostali kar presenečeni po dogodkih v dalmatinskem deželnem zboru. Ali hočejo dogodki res hiteti pred našimi računi in pričakovanji? Bodimo skeptiki in mislimo si,

pri svojem poklicu; če ste pa slučajno v družbi, trudite se, da boste obzirni.

Na to se je Vandenesse vrnil v salon, pustivši notarja brez pozdrava. Ta je ostal nekaj časa ves poparjen in osupel, ne da bi vedel, kje da je. Ko so potihnili glasovi, segajoči mu do ušes, je menil, da sliši vzdih in stopanje v salonu, kjer se je burno vleklo za zvonec. Bal se je zopet videti markiza de Vandenesse in nogo so znova zadobile zmornost, da je dosegel stopajice ter izginil; a ob sobinem vходу je zadel ob slugo, hitečo, da bodo čuli gospodove ukaze.

»Evo je, taka je torej visoka gospoda«, je dejal notar konečno sam sebi, ko je bil, iskaje voza, zunaj na ulici. »Zahtevajo, da govoriš, s pokloni te vabijo na to; meniš, da jih zabavaš, ali temu ni tako! Govoré ti sirovosti, mečejo te v stran ter te celo brezobzirno mečejo pred vrata. Poleg tega sem bil še zelo duhovit; izustil nisem ničesar, kar bi ne bilo pametno, duhovito in dostojno. Priporočam ti tu več obzirnosti, v resnici pa mi nedostaja nobene. Eh! preklicano! notar sem in člen svoje zbornice. Ha! kaj takega prihaja na misel satan poslaniku; takim ljudem ni nič sveto. Razjasniti hočem jutri, da

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoski pisatelj: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

IV.

Prst božji.

»Ne bil bi smel odgovarjati«, je odvrnil oče, hladno pogledavši sinčka.

Diplomatu in markizi je bil sedaj dovolj jasn vzrok nenavadne povrnitve otrok in očeta. Ko je mati pogledala hčer in jo videla plakati, se je dvignila ter šla k njej; a obraz se jej je močno nagubal in kazal znake neizprosne strogosti.

»Dovolj, Helena«, jej je rekla, »v budoarju si otri solze.«

»Kaj pa je storila, uboga siročica?« je vprašal notar hoteči hkratu pomiriti materino jezo in deklitične solze. »Tako je dražestna, da mora biti najboljše bitje na svetu; popolnoma sem prepričan, milostiva, da vam povzroča samo veselje. Mar ni res, draga moja?«

Trepetaje je pogledala Helena mater.

da stranke v Dalmaciji skoro zopet zavzamejo ena proti drugi svoje prejšnje bojevalne pozicije; bodimo trezni in recimo: ni še prišel čas za to!! Ali tudi v tem slučaju so dogodki v deželnem zboru velikega simptomatičnega pomena. Tu ima Koerber sadove politike, narekovane mu od nemško-nacijonalnih strank! Po velikem delu zasluga te Koerberjeve politike je, da se je izvršila velika evolucija, ki se je še pred malo leti zdela absolutno izključena — a sedaj vidimo v Dalmaciji v eni falangi poslance Hrvatev obih strank, Srbe in Italijane, ki kličejo državi: Dalmaciji Dalmatincev in ne usiljuje nam svoje nemščine!

Zanesaje se na stari spor in ljute borbe med Italijani in Slovani v Dalmaciji, je računala vlada po znanem reku: če se tepeta dva, more tretji infiltrirati — nemščino. Ali to pot so odrekli računi: ona dva sta se postavila skupno v bran. Baron Handel je prišel pred deželni zbor dalmatinski s svojim načrtom za »urejenje« jezikovnega vprašanja. Mi si ne moremo misliti drugače, nego da so na Dunaju že tako omamljeni po sugestijah od strani nemških strank, da nimajo ni pojma o razmerah na našem jugu. Sicer bi bili morali vedeti, da takov načrt naleti na splošen odpor. In odpor v deželnem zboru dalmatinskem je splošen in odločen. Italijani niso protestovali nič manje odločno, nego Hrvati in Srbi. Takega soglasja med strankami ni bilo še nikdar. In potem so se načelniki vseh treh klubov: narodnjaškega, pravaškega in srbskega skupno podali k namestniku baronu Handelu, da mu izroče skupni odgovor na vladni načrt. Namestnik je obljubil, da sporoči ta odgovor — dru. Koerberju. Da, da, ta poslednji bo čul sedaj, kakor je že mogel izvedeti iz tozadevne razprave v deželnem zboru, kakove učinke izživlje njegova germanizatorična politika na jugu monarhije! In če ni slep in popolnoma omamljen, se ne more varati glede na to, kar se je jelo pripravljati po istem naravnem nagonu, ki vodi sklepe in dejanja pri vsakem bitju, ki se čuti v nevarnosti. Mi se bomo spuščali v analizo prevrata, ki se je jel vršiti v duhovih na našem jugu in le na kratko se hočemo izjaviti. Velike so še difference med Hrvati in Italijani v Dalmaciji, še se bodo križali meči v naših krajih, ali iz razprav v deželnem zboru dalmatinskem o poskusu državne politike za infiltracijo nemštva, si je mogel g. Koerber že erpiti ta pouk, da irredentistično mišljenje Italijanov ne bo več oviralo skupne obrambe med Slovani in Italijani proti državni politiki germanizacije, katere vrhni voditelj je sedaj — dr. Koerber!!

Še eno besedo na neko drugo adreso. Dunajski »Parlamentar« je bil prinesel nedavno temu — in vse se zdi, da iz peresa kakoga Slovenca — več člankov, v katerih je dokazoval smešnost onih, ki verajejo v sporazumljenost med slovanskim in latinskim svetom in je uverjal, da italijanska nevarnost ni nič manjša, nego pa germanska. Dalmacija — docet. In tam so menda kompetentni za sodbo o stvari. Morda pa vendar nismo mi tako smešni!

Skupni program čeških strank. Kakor smo poročali že včeraj, so se Miado-

nsem napravil pri njem nikakih neumnosti in da nisem govoril nikakih bedarij. Zalteval bom pojasnila, to se pravi, povprašam ga, kaj misli s tem. Morda sem v obče kriv... Resnično, predober sem, da bi si razbijal glavo na tem! Kaj je meni do tega?«

Prišedši domov je notar povrgel to uganiko svoji notarki, pripoveduje jej točko za točko dogodke tega večera.

»Dragi moj Crotat, njih Prezvzišenost je imela povsem prav, ko ti je rekla, da si počenjal neumnosti in kvasil bedarije.«

»Čemu?«

»Povedala bi ti, dragi moj, če bi ti to branilo jutri znova pričeti kje drugje. Samo to ti svetujem, v družbi ne govori nikoli o poslih.«

»Če mi ti nočeš povedati, bom pa vprašal jutri...«

»Moj Bog, najnespametnejši ljudje skupajo kaj takega prikrivati, in ti si domišljuješ, da ti bo poslanec to povedal! Ali Crotat, nikoli te še nisem videla tako nespametnega.«

»Hvala ti, draga moja!«

(Pride še.)

in Staročehi ter češki agrarci zjediniili za skupno parlamentarno akcijo in so v podlago svojemu bodočemu delovanju sestavili skupen program, čegar glavne točke so sledeče.

Temelj vsemu skupnemu delovanju tvori češki državnoopravni in narodni program. — Predvsem pa bodo zedinjene stranke stremile za a) preosnovo državne tvorbe v federativnem smislu z ozirom na državnoopravno in zgodovinsko stališče državo sestavljajočih kraljestev in dežel; b) za izvedenjem jednakoopravnosti češkega z nemškim jezikom toliko v osrednji upravi kolikor v vsem javnem življenju v deželah češke krone; c) zahtevele bodo ustanovitve češke univerze v Brnu in zadostno število vseh družik potrebnih čeških šol tudi na Spodnjeavstrijskem in posebno na Dunaju; d) varstvo čeških manjšin; e) izvrševanje pravice nasproti češkemu narodu v vseh uradih in sploh v vsem javnem življenju; f) pravično volilno reformo za vse zakonodajne zastope; d) nedotakljivost skupnosti vseh dežel češke krone in nerazdeljivost češkega kraljestva v vseh obzirih.

Kar se tiče vojaštva, zahteva program a) pripoznanje in spoštovanje narodnega čuta in pripadanja k češkemu narodu; b) zadostno gojenje polkovnega jezika; c) ureditev vojaških izobraževališč tako, da bodo vsi oni častniki, ki prihajajo k češkemu polkom, popolnoma vešč češkega jezika; d) raba češkega jezika na kontrolnih zborih za češke rezerviste; e) da morajo vojaška poveljstva in vojaške oblasti v občeivanju z avtonomnimi uradi in češkim prebivalstvom poluzevati se češkega jezika; f) da se naj o reformi vojaškega kazenskopravnega reda uveljavi načelo ustmenosti in javnosti ter naj se kakor razpravni jezik določi obtoženčev materini jezik in g) uvedenje dveletne vojaške službe.

Peta točka programa napoveduje najodločnejši boj sedanji vladi; v sedmi točki pa izjavljajo vse tri zedinjene stranke, da bodo delovale na to, da bo vse češko časopisje podpiralo to skupno akcijo in da bodo vsi poslanci in pripadniki teh strank z besedo, tiskom in dejstvi podpirali vse skupne taktične korake in da se bo kritika vsega javnega delovanja vodila na češkega naroda dostojen način in se ogibala osebnosti.

V izvrševanje tega programa zastopniki eksekutivne odbora, v katerem bodo zastopniki vseh treh strank.

Praška »Politik« dodaja k temu programu nekaj opazk in izreka nado, da stopi s to zvezo v ožjo dotiko gotovo tudi konservativno češko veleposestvo. Neposreden vapeh zjedinenja pa bo ta, da bodo mogli češki poslanci v parlamentu nastopiti kakor pravi in resnični zastopniki celokupnega češkega naroda.

Ujedenjenje treh glavnih čeških strank je napravilo v vladnih krogih dunajskih utis, kakoršnjega je bilo pričakovati. To je razvidno iz oficijoznih listov. Kadar ti listi groze, tedaj je to najzanesljiveje znamenje, da se dogodki ne sučejo po njihovih volji. Neki dunajski list — če se ne motimo, je bila to »Reichswehr« — je hotel uverjati, da so Čehi napravili se svojim sklepom in svojim novim programom največjo uslugo dr. Koerberju! Ta poslednji da je prav za prav dete areče: drugi, njegovi nasprotniki, da mu usiljujo udobnosti, po katerih da noče poseči sam! Čo bodo Čehi — tako je menil rečeni list — res izvajali svoj sklep za borbo z obstrukcijskimi aredstvi, potem bo dr. Koerber popolnoma opravičen, ako poseže po § 14. in si bo lepo sam jemal, česar mu parlament noče dati! Dr. Koerber da bo torej še na boljem. No, že je možno, da bo bolje za dr. Koerberja! Samo ta pomislek je tu: da-li bo bolje tudi za državo? Kaj je glavno: ali da je bolje za vladno Koerberjevo, ali za — državo? Bomo videli, chi vivrà vedra! Bomo videli, da-li bo tudi država tako brez škode prenašala odpor in razdraženje takega naroda, kakoršen je češki, kakor pišejo o njem z burševsko lahkomišlje nostjo Koerberjeva glasila.

Iz ogrske zbornice. Ogrska poslanska zbornica je v svoji včerajšnji seji nadaljevala razpravo o vladnem programu. — Posl. Hollo (člen Szederkenyijeve skupine) je napadal novo vladno in izjavil, da bo njegova stranka nadaljevala obstrukcijo. — Poslanec grf Zichy (načelnik katoliške ljudske stranke) pa je izjavil, da njegova stranka ostane v opoziciji, dokler se ne prepriča, da hoče vlada spoštovati načela prava in pravice.

Obema govornikoma je odgovarjal ministarski predsednik grf Tisza, ki je izjavil, da bo morala nositi Ogrska sama stroške za one vojaške vzgojevalne zavode, ki se imajo ustanoviti na Ogrskem; kar se tiče vojaških emblemov pa da se uvedejo skupni emblem i v smislu ustave. Slednjič je izjavil, da se tretjeletniki odpuste morda že pred božičnimi prazniki in sicer kakor hitro dovoli zbornica kontingent novincev. Kar se tiče napisov na vojašnicah in dopisovanja vojaških s civilnimi oblastmi, obljubil je Tisza, da bo vlada skušala ustreči Košutovim zahtevam. Kar se tiče zahtevane volilne reforme, pa je obljubil Tisza, da se bo skušalo odpraviti največje nepravilnosti.

Sinoči je imela je neodvisnostna stranka sejo in je na predlog svojega predsednika posl. Košuta sklenila, da je z ozirom na zgornja Tiszova izjavanja, ki niso zadovoljila stranko, pripuščeeno vsakemu posamičnemu poslancu, da-li hoče še nadalje tirati obstrukcijo ali ne.

Tržaške vesti

Nesreča in začasni zapor. Ni je druge stavbe, za katero bi se naš narod sedaj toliko zanimal, kolikor se zanima za gradbo krasne stavbe, katero zida »Tržaška posojilnica in hranilnica« v Trstu in ki je v prvi vrsti namenjena tržaškim slovanskim narodnim društvom — naš »Narodni dom«. Z veseljem opazujemo, kako je vzrastla ta krasna stavba iz tržaških tal. Zato je naravno, da je vse tukajšnje redoljube kakor blisk prešinila neprijetna in nepričakovana novica, da je na gradnju te stavbe v soboto dne 7. t. m. okolo 12. ure predpoludne padel z odra četrtega nadstropja 17-leten delavec in ostal mrtev na lieu mesta, in da je vsled tega preiskovalni sodnik okolo 2. ure popoldal odvesti v zapor stavbenega podjetnika, kateri je vodil vso stavbo.

Čudili se nismo toliko ponesrečenju mladega delavca, ker žalibog, na večih podjetjih ni možno popolnoma zabraniti nesreč in so se take in jednake nesreče že večkrat dogodile v Trstu. Čudili smo se in se nam je v prvi hip zdelo naravnost neverjetno, da je preiskovalni sodnik dal odvesti v začasni pripor stavbenega podjetnika, ki je vodil gradenje »Narodnega doma« in da je pustil stavbo brez odgovornega vodstva.

Lahko si mislimo, kako hudo sta bila s tem prizadeta stavbeni podjetnik in njegova družina, katera ga je zvečer doma zastoj pričakovala. Zadeta pa je bila tudi vsa gradba našega »Narodnega doma«, kajti zdelo se nam je neverjetno in nemožno, da bi bil zamogel kak sodnik biti tako malomaren, da tako veliki gradbi in delu, kakor je pričujoča gradba, odvzame voditelja in da pusti graditi dalje brez voditelja!

Čudili smo se temu začasnemu priporu še posebno, ker je stavbeni podjetnik »Narodnega doma« izkušen in v Trstu sploh poznan kakor jako soliden in previden.

Vsi smo povpraševali po vzroku temu nenavadnemu priporu stavbenega podjetnika, kateri pripor bi mogel imeti usodepolnih posledic za vso stavbo! Saj se je v novejšem času zgodilo več enakih nesreč na zgradbah, a da bi se radi tega stavbeni podjetnik meni nič tebi nič, oddajal v zapor, tega še nismo slišali dosedaj!

Koliko nesreč se je (žalibog) zgodilo na gradnju tunelov nove bohizske železnice, a nikdar še ni bilo slišati, da bi radi tega zapirali podjetnika in bi se vsled tega ustavilo delo v tunelu. Vsem je še v spominu grozna nesreča, ki se je zgodila nedavno v kamenolomu pri Seeljanu, vsled katere je več ljudi našlo svojo smrt, a nikomur ni prišlo na um, da bi se radi tega zaprli italijanski podjetniki, ki vodijo delo v kamenolomu. Spominjamo se nesreče, ki se je pripetila na gradnji neke stave za »Stabilimento tecnico«, vsled tega, ker se je bil neki obek podrl; in vendar ni sodišče nikdar tiralo v zapor dotičnih inženirjev. In tako bi mogli navesti celo vrsto enakih slučajev iz najnovejšega.

Zakaj je torej preiskovalni sodnik ravno na gradnju slovenskega narodnega poslopja na katerem se ni podrl ne zid, ne oder, in sploh nič zaprl nenadoma podjetnika, kateri je v Trstu (kakor smo že omenili) na najboljšem glasu, kar se tiče previdnosti in poštenja.

Mislili smo si, da se je sodnik prepričal o njegovi krivdi; a ko smo poizvedeli, kako

se je izvršil ta preiskovalni pripor, smo razvideli, da tudi naša misel ni opravičena.

Štejemo si v dolžnost opozoriti javnosti kako se je izvršil omenjeni začasni pripor, kajti postopalo se je o tem tako, da ne sme biti zamolčano javnosti in interesiranim državnim organom.

Ko je prišel na lice mesta poklicani sodnik, je isti pogledal mrtvega ponesrečenca in vprašal, kdo da je odgovoren za gradbo? Stavbeni podjetnik mu je odgovoril, da je on voditelj dela. Na to je preiskovalni sodnik poklical policijskega nadzornika in mu dal nalog, naj odvede stavbenega podjetnika v zapor. Ko je pa stavbeni podjetnik hotel dati nekoliko pojasnil, mu je velel preiskovalni sodnik: naj ne deklamira! — In tako je stavbeni podjetnik moral iti v zapor brez da bi bil zaslšan od sodnika, kateri je potem še-le naslednji dan, v nedeljo okolo poldneva, prišel v zapor, da ga je zaslusal in — izpustil.

Tako postopanje se nam zdi nad vse nezakonito. Zaostuje res že okolščina, da je kdo vodja kakoga podjetja, zato, da se ga sumi krivim na nesrečah, ki so se dogodile na podjetju? Če bi to opravičilo tak sum, bi morali biti vsi direktorji železnic, vsi podjetniki in vodje večih del že davno v zaporu!

Gorostasno pa je, da sodnik oddaja koga v preiskovalni zapor, ne da bi h tel poslušati, kar hoče isti navesti v svoje opravičenje.

Naš kazenski pravni red določuje, da je odvedenega v zapor nemudoma (»ungesäumt«) zaslišati, česar pa preiskovalni sodnik ni hotel storiti! In tako je moral stavbeni podjetnik prebiti v preiskovalnem zaporu jedno popoldne, jedno noč in jedno dopoludne.

Da, stavbeni podjetnik ni imel niti toliko časa, da bi bil potrebno ukazal svojim delavcem za nadaljevanje dela in uredil potrebno za izplačevanje delavcev, ki se vrši ravno ob sobotah zvečer. Moral je nemudoma v zapor in preiskovalni sodnik je dal strogi ukaz, da se ne sme dopustiti, da bi stavbeni podjetnik s komur koli govoril. Tako je v soboto popoldne vse delo našega »Narodnega doma« ostalo brez odgovornega voditelja. — Tako postopanje sodnega organa je, da ne rečemo nič hujšega, nad vse brezobzirno.

Kakor vidimo, ni nobena posebna krivda stavbenega podjetnika mogla opravičiti takega pripora, v kakoršnjega se ga je porinilo. Kaj je torej vzrok, da se ga je odvedlo v zapor kljub vsemu temu?

Mi ne moremo in nečemo trditi, da se je zgodilo to radi tega, ker stavbeni podjetnik gradi slovensko narodno podjetje, ali ker je on Slovenec. Prihajamo torej do zaključka, da se je omenjeni začasni pripor izvršil jedino le radi tega, ker je preiskovalnemu sodniku manjkala potrebna previdnost in obzirnost in posebno tudi radi tega, ker se ni oziral na to, da naš kazenski pravdni red pripušča začasni pripor le kakor izjemo v važnih in nujnih slučajih. Sodne oblasti so odgovorne za to, ako dajajo moči preiskovalnih sodnikov ljudem, ki nimajo v to potrebnih lastnosti!

Tako postopanje preiskovalnega sodnika kakor je bilo v pričujočem slučaju, ne zanima samo prizadetega stavbenega podjetnika, ne zanima samo krogov, ki gradijo omenjeno stavbo, ampak zanima vse stavbene podjetnike, ker ob takšni praksi, kakoršao je uvedel v pričujočem slučaju preiskovalni sodnik, bo vsak podjetnik neprestano stal z eno nogo v zaporu! In zanima posebno tudi javnost, ker ob takem zapiranju in postopanju preiskovalnega sodnika, kakor je bilo v pričujočem slučaju, zamore vsak — tudi najbolj nedolžni — priti vsled kake nesreče v preiskovalni zapor.

Mi ne moremo drugega, nego da protestujemo proti opisanemu postopanju. Dolžnost državnih organov pa je, da pazijo na to, da se taki in jednaki slučaji ne bodo več ponavljali.

Slovenka v avdijenci pred kraljem Petrom. Znana navdušena prospeševateljica učenja ruskega jezika med Slovenci, go. pa dr. Terezina Jenkova je potovala te dni po slovanskem jugu. Bila je v Srbiji in videla je tudi pozorišče najhujše ga mučenitva naroda, borečega se za svoje življenje svoje neodvisnost in svojo svobodo, v tla e v nedolžni krvi nspojena tla Makedonije. V »Slovenskem Narodu« čitamo, da bo vrta ga predavala v mestnem domu v Ljubljani, o tem, kar je videla in doživela na vulkaničnih tleh balkanskih.

Rekli smo, da je bila gospa dr. Jenkova tudi v Srbiji, in izlazi v nje glavnem mestu v Belemgradu. In tu jo je doletela čast, da je bila vsprejeta v avdijenci od kralja Petra. Kralj je vsprejel to slovensko ženo s posebno ljubeznivostjo, se zanimal za naš narod in se poslovil od nje z besedami: Pozdravite vaše in slovenski narod od mene in srbskega naroda!

Bravo »Il Piccolo«! Minoli teden je ta, nad vse druge liste »pošten« list (govorimo o »Piccolu«) prinesel »pošteno« vest o nekem napadu nekih »tujih« malopridnežev na dva »mirna, poštena in krotka« italijanska podanika! Kralja, kjer se je vršil »napad« in drugih podrobnosti »Piccolo« ni objavil!

Ker se nam je ta stvar videla sumljiva, smo poizvedovali dalje o njej in res se je našemu poročevalcu posrečilo izvedeti (kakor smo bili že objavili), da napadeni so bili Slovenci in to ravno po — gostih iz kraljestva!

Na tozadevno našo notico, katero smo bili izveleli naravnost od enega napadenih, je redarstvo (kakor doznajemo) uvelo preiskavo in je bil za naslednji dan po objavljenju naše notice — aretiran glavni provzročitelj napada na Slovence!

Včeraj so bile zaslišane priče, ki so potrdile vse, kar smo pisali mi. Na slučajnem sestanku omenjenih prič z našim poročevalcem, je ta poslednji doznal, da je bila vsa stvar še mnogo grša, nego smo jo opisali, oziroma, nego nam jo je opisal rečeni napadenec.

Kako se izteče ta stvar, sporočimo ob svojem času. Danes pa smo hvaležni »Piccolu«, da je v svoji »poštenosti« uprav provocal, da je prišel na dan ta napad od strani njegovih ljubljencev iz Italije. Morda ne bi bilo prišlo nič na dan, da ni bil »Piccolo« tako ogavevit v svojem rokodelstvu, ki se mu pravi ščuvanje in laž, s katero neprestano obrekuje nekrive, a jemlje v svojo obrambo krivice.

Na addresso slovenskih trgovcev pišeta ljubljanska dnevna med drugim:

»Slovenski trgovci, tudi od Vas je odvisen napredek našega naroda, zatorej Vas pozivljamo, da opustite nemško dopisovanje, kakor ste do sedaj delali Nemcem na ljubo, ter sprejemajte le slovenske dopise. Isto tako se obračamo do ljubljanskega narodnega občinstva, da nastopa po trgovinah z odločno slovensko besedo. Naš materini slovenski jezik nam mora biti v ponos, spoštujemo ga sami in pokazimo, da nismo »minderwertig«! Upamo, da bo po takem delovanju agitacija gori omenjene družbe (ustanovljene v namen, da bi utihotapila v Ljubljano čim več nemških trgovskih uslužbencev) brezvspešna in tudi slovenskim listom bo prihranjen prostor za objavljanje istih trgovcev, ki bi se drznili nemške nastavitve v službo sprejeti. Narodni trgovci in narodno občinstvo, nikakih žrtv ne zahtevamo! Delujte le v navedenem zmislu in s tem storite več za svoj narod, nego ste prej zamogli storiti! Ob enem pa zagotovite slovenskemu trgovcu ekzistenco, slov. nastavljenca pa pripomorete do boljšega kruha!»

Tudi tržaški trgovci in tržaško občinstvo naj bi si vzeli k sreči ta rodoljubni poziv.

Rusko brodogradništvo v Trstu. — Ruskemu brodogradništvu na čast je priredil po veljaki pomorskega okraja, kontre-admiral pl. Beck, v soto zvečer slavnosten obed. V nelehju zvečer pa je bil obed pri namestniku grofu G. Včeraj popoldne pa je ruski kontre-admiral priredil deženo na krovu admiralske ladje »Imperator Nikolaj«. Istega so se udeležili namestnik grof G. s sooprogo, ruski konzul baron Küster ter več častnikov mornarice, oziroma vojske.

Za voznike. Konsorcij težakov c. kr. glavnega carinarskega urada razpisuje natečaj za prevažanje blaga z vozniki iz obsežja svobodne luke v magazine »Sylos« in one južne železnice in obratno. Ponudbe, opremljene s kolkom ene krone in kakor potrebno zapečate ter obvezne za ves dan 16. decembra, je predložiti do 29. novembra o poludne rečenemu konsorciju. Po tem roku se ne bodo več vsprejemale ponudbe. Natančnejša obveščanja je dobiti v zadrugi pisarni v hangarju št. 6 med uradnimi urami. Konsorcij si pridržuje pravico do odklanjanja ponudb, ne da bi moral povedati razloge.

Kako je bilo v tem slučaju? V tržaško bolnišnico so privedli predvčeršnjim nekega Martina Stara iz Roča v Istri, ki

je tamkaj delal na zgradbi neke hiše, padel z odra tri metre globoko in se o tem poškodoval tako hudo, da je skoro popolnoma izgubil vid in si je pretresel možgane.

Mi smo radovedni, da-li je bil kdo aretiran radi te nesreče?!

Za cerkev sv. Vincencija. Poroča se nam, da namerava stavbeni odbor nove farne in garnizijske cerkve sv. Vincencija v Trstu prirediti v prvi polovici meseca decembra t. l. v prostorih društva »Schiller« izvanredno zanimiv koncert v korist stabenemu skladu te cerkve. Natančnejše podatke te slavnosti priobčimo pozneje.

Izpred naših sodišč. Včeraj je sedel na zatožni klopi pred tukajšnjim deželnim sodiščem 22-letni Andrej Sošič, obtožen radi telesnega poškodovanja na škodo nekega natakarja. Poslednji ni hotel Sošiča postreči v kavarni na Opčinah, marveč ga je siloma odpravil iz kavarne, Sošič pa se je znesel radi tega, za kar je dobil prisojenih 5 mesecev ječe.

Pred okrajnim sodiščem pa je morala odgovarjati 56-letna Katarina Peteani, obdolžena — sokrivde na kupčiji s človeškim mesom. Poslala je bila neko 17 letno dekle svoji sestri v Mansurah v Egiptu, kjer ima ista neko hišo sramote. Peteani je sodnik prisodil 6 tednov ječe.

Mala tržaška kronika. — Po stopnicah je padla 20-letna Rozalija Zalar v neki hiši ulice Miramar. O tem si je poškodovala desno nogo tako hudo, da so morali mladenko prevesti v bolnišnico.

— **Spečega je okral!** 23-letni L. M. je na ulici Barriera ukradl nekemu kočijažu 12 kron in malo uro iz metala, ko je poslednji, pošteno »nadelan«, zadrimal na ulici. No, tat se je le malo časa veselil ukradenih predmetov, kajti kmalu so ga prijeli.

— **Zaradi sladice v zapor.** Podal se je bil v sladničarno g. E. Hilebranda! Neodklonljivo silo so ga vlekli tja notri sladice. Nesrečni slučaj pa je hotel, da ni imel drobiža pri sebi... Ali sladice so dobre, si je mislil, tudi če ne diše »po kufru«! In stegnil je roko. Toda isti nesrečni slučaj je hotel, da ga je o tem videlo oko, ki bi ga — v njegovem interesu, seveda — ne bi bilo smelo videti. A ljudje, ki prodajajo tam notri, so tega čudnega nazora, da človek brez drobiža v žepu naj ne stega svojih rok po takih siadkih dobrotah! Temu navozu svojemu so dali izraz s tem, da so pozvali redarja na primerno posrečevanje, ki se je začelo v prodajalnici in nadaljevalo na policiji in se završi na sodišču s končnim efektom »pod ključem«. 16-letni I. S. je sicer na zaslišanju na policiji skušal tajiti. Ali utaji človek, če moreš, če so ti pa tiste sladke stvari našli v žepu!

— **Nekaj sličnega je poskušal** 37-letni F. T., pa se mu tudi ni posrečilo. Ta pa se je hotel napiti brez evenka v žepu. Zaključek eksperimentu je bil podoben gori opisanemu: redarstvo se je umešalo vmes.

— **Na pokopališču na pol** nazega so redarji aretirali nekega Josipa P. iz Postojne, izgnanega iz Trsta. Mož bo moral zopet v svojo domovino.

— **Ljubeznjiv soprog** mora biti neki Jacomin. Sporekel se je bil z lastno soprogo, a se je o tem opiral na argumente, ki so prizadejali ženi več telesnih poškodb.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. jutraj 10.1, ob 2. uri popoldne 15.0 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 770.1 — Danes plima ob 10.12 predp. in ob 11.11 pop.; osea ob 4.34 predp. in ob 4.32 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Boj proti principu ravnopravnosti in zdravemu človeškemu razumu.** Tako moramo nazivati prakso v jezikovnem pogledu na večini sodišč v nesrečni Istri! Te dni se je vršila na okrajnem sodišču v Pulju razprava, na kateri ni umel sodnik obtoženca in obtoženec ne sodnika. Priti so morali velmožni in veleučeni gospod pisar, da so tolmačili! Seveda tolmačili tako, kakor so vedeli in znali. Fakt je, da obtoženec ni umel niti besedice obsodbe, ki jo je sodnik razglasil v jeziku, tujem za obtoženca. To stanje stvari je tako gorostasto absurdno in v toli kričečem nesoglasju z nameni kazenske justice, da niti ne treba izgubljeni ni besede v njega obsodbo. Zares: na takih razpravah ne sedi na zatožni klopi le obtoženec, kateremu je za petami državno pravd-

ništvo, ali njega »funkcionar«, ampak sedi poleg njega na zatožni klopi pred zdravim človeškim razumom tudi še drug obtoženec, ali obtoženka, ki nosi ime: jezikovna praksa na naših sodiščih po Istri.

× **Mlinar in njegova hči v Podgradu.** Iz Podgrada nam pišejo: Dne 15. t. m. točno ob 8. uri zvečer se bo tukaj predstavljala žaloigra »Mlinar in njegova hči« v gostilniških prostorih g. Dragotina Vičiča. Ker so posamične vloge primerno razdeljene — in igra sama na sebi dovolj privlačna — in ker je čisti dobiček namenjen makedonskim beguncem, je pričakovati mnogoštevilne udeležbe. Saj se igra rada gleda po večkrat tudi v večjih mestih, a za naš kraj je to novost, ker do sedaj še tukaj nikjer ni bila predstavljana. Z ozirom na dobrodelni namen se bodo tudi preplačila hvaležno sprejemala. Po igri bo tombola in svobodna zabava. — Vstopnina za osebo 60 stot. — Sedeži po 60 stot.

× **Burski vojak ponesrečil blizu Podgrada.** Dne 3. t. m. bi se bila tukaj akoraj pripetila velika nesreča. Na poštni voz, ki vozi zvečer ob 6. uri od tukaj na Bistrico, prisedel je g. I. Petrič, brat tukajšnjega c. kr. gozdarja, da se popelje k svojim starišem v Idrijo, vračajoči se iz južne Afrike, kjer je bil izpuščen iz jetništva izza angleško-burske vojne. Komaj pa se je vozil pol ure, splasil se je konj; voz z voznikom in g. Petričem vred, se je zvrnil v prepad ter sta se oba, osobito g. Petrič, močno poškodovala. Ves ranjen je ležal slednji pod vozom in je le sreči pripisovati, da konj ni premaknil voza ter povozil ranjenca.

Tu se zopet vidi, da naša poštna uprava pač ni mogla iznajti nerodnejših vozov, nego so ti.

Vesti iz Kranjske.

* **Umaknili so!** Zoano je našim čitateljem, da so častniki ljubljanske garnizije uložili tožbo proti županu Ivanu Hribarju radi znanih dogodkov. Sedaj pa čitamo v ljubljanskih listih, da so častniki brezpogojno umaknili svojo tožbo. Mi bi rekli, da so gospodje imeli prav tehtnega vzroka za to, da so umaknili.

* **Gospo soprogo dra. Ivana Tavčarja** je zadela huda nesreča. Star lovski pes njenega gospoda soproga jo je napal in obgrizel na obrazu in vratu tako hudo, da so jej morali rane zašiti. Nikdo ne bo odrekal najiskrenejega sočutja do blage in po svoji dobrotljivosti splošno znane slovenske žene.

Razne vesti.

Samomor italijanskega finančnega ministra. Italijanski finančni minister Rosano, kateri se je včeraj, kakor javlja brzojavka v včerajšnji številki našega lista, ustrelil na svojem domu v Neapelju, odpotoval je iz Rima v Neapelj v petek zvečer. Kakor je je soditi iz danes došli poročil, sklenil je Rosano samomor že o svojem odhodu iz Rima. Protikamoristični italijanski listi trdijo, da je Rosano pripadal južnoitalijanski kamori. Ti listi so ga oestro napadali in mu — posebno odkar je o sestavi nove Giolittijeve vlade postal minister — očitali razne sleparije. Ti napadi v listih bili so tudi v glavni povod njegovemu samomoru.

Dogodki na Hrvaškem. Radi dogodkov na Hrvaškem so bili zaprti tudi tisto blago in plemenito dušo, ki je župnik Jemeršič. Obsodili so ga radi »zločina« na šest mesecev težke ječe. Kraljev stol sedmorice mu je sicer znižal to kazen na štiri mesece ali Jemeršič — ostaja zločinec, ki mora v ječo. Že je dobil od oblasti poziv, da mora v ječo in da mora plačati vse sodne stroške in troške za hrano — v ječi. Z župnikom Jemeršičem je bil obsojen tudi njega kanclan Šuster. Ta pa je na morju in se bliža — svobodni Ameriki.

Brzojavna poročila.

Blivši vodja tržaškega ravnateljstva drž. železnice umrl.

DUNAJ 10. (B.) Ministerjalni svetnik v ministerstvu za železnice, Artur baron Borovicka pl. Theman, bivši vodja tržaškega ravnateljstva državnih železnice je včeraj umrl. Sklicanje državnega zbora.

DUNAJ 10. (B.) »Wiener Zeitung« ob javlja ročno pismo na ministerskega predsednika, dr. Koerberja, tičoč se sklicanja državnega zbora.

DVNAJ 10. (B.) Državni zbor je sklican na dan 17. novembra.

Cesar Fran Josip.

DUNAJ 10. (B.) Cesar je jutraj odpotoval v Wallsee na večdnevno bivanje.

Bolezen naučnega ministra.

DUNAJ 10. (B.) Stanje boleznin naučnega ministra Hartel-a, ki je obolel na obrazu, se je obrnilo dokaj na bolje. Minolonoč je bolnik mirno spal.

Izgredi na Španjskem.

MADRID 10. (B.) Kakor javljajo iz Santanderja je prišlo tamkaj povodom municipalnih volitev do velikih izgreodov tako, da je razglašeno obsedno stanje. Tudi iz družih krajev prihajajo poročila o demonstracijah.

Iz ogrske zbornice.

BUDIMPEŠTA 10. (B.) Zbornica nadaljuje debato o vladnem programu, potem, ko so se izvršile volitve na razna izpražnena mesta v odsekih. Posl. grof Khuen-Hedervary je bil izvoljen v ogrsko regnikolarno deputacijo za poginjanja s Hrvaško, v kateri poslednji je dobil sedel tudi posl. Koloman Szell. O vladnem programu je govoril romunski nacionalist posl. Avreliev Vlad, ki je izjavil, da ne goji do vlade ikakega zaupanja. (Seja traja dalje.)

Državni železniški svet.

DUNAJ 10. (B.) »Wiener Zeitung« priobčuje v svojem neuradnem delu, da je državni železniški svet sklican na dan 4. decembra na letošnje redno jesensko zasedanje.

Deželni zbor nižjeavstrijski.

DUNAJ 10. (B.) Mej došlimi spisi je poročilo deželnega odbora radi odstavljanja župana Vökla od službe župana v St. Pöltenu.

Posl. Schneider in tovariši so interpelirali radi mnogih sprememb na židovskih rodbinskih imenih in so vprašali namestnika kaj misli storiti, da se zaprečijo na ta način provzročena zavajanja občinstva.

Posl. Rinnössel in tov. pozivljajo vlado, naj poskrbi, da se odpravi pomanjkanje prostorov in nepristojnosti na dunajski tehniški visoki šoli.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GUUNIK.
Lastnik konsorcij lista »Edinost«.
Nacionalna tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu.

Tovarna pohlštva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.
(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohlštva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohlštva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osušvto nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udoben, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohlštov brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TOVARNA POHIŠTVA

Rafael Italia

Velikansko skladišče in razstava

pohlštva in tapetarij

TRST

ulica Malcanton štv. I.
po zelo nizkih cenah.

MATTONI
GISSHÜBLER
naravnoskulpturalna kletina

Zahvala.

Udano podpisana družina izreka svojo prisrčno zahvalo velecenjenemu gospodu P. Možetiču c. kr. okrajnemu komisarju v Sežani; slavnej požarni brambli iz Sežane; c. kr. orožništvu iz Sežane; č. g. g. A. Kosirju kapelanu in učitelju L. Sila; domačemu županstvu in vsem občanom iz Stori in drugih vasij, ki so nam prihiteli v pomoč o priliki požara, ter nas s trdopolnim delom, nasveti in vzdrževanjem reda obvarovali večje škode.

ŠTORJE, dne 9. novembra 1903.

Družina Delak.

Urar F. Pertot Trst ulica della Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten skih ur, reglatojev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmernih cenah.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v bližah Stofla. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1-2 in 5-7 pop.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umešane od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Elegantna kavarna,

katera ima velike dohodke se proda.

Naslov: „Lepa obrt“ na upravo „Edinosti“.

Prodajalnica rokovic in kravat.

A. HUBMAN

TRST Corso št. 19. TRST.

Rokovice glave, prve vrste za gospe, 2 gumba po gld 1. — 3 gumba po gld 1.20

Rokovice iz švedske ali bele kože za prati, 3 gumba po gld 1.20

Rokovice iz kineške svile po gld —.80

Rokovice iz ponarejene kože, 3 gumba po gld —.50

Rokovice glave za gospe (angleške vrste) po gld 1.30 do 1.40

Rokovice pristne angleške po gld 1.80

Rokovice za častnike gld 1.10, podčastnike 70 novč.

Rokovice iz škotske niti od 40—50 novč

Rokovice luknjičaste gld —.50

Rokovice mitous, zdoja novost, od svile 60 novč, od niti 30 novč.

Izbor kravat najnovejše mode.

„Ciprija Parizien“ prah za gospe tvrdke Kielhauser v Gradcu po 10 novč. zavitek.

Pranje in popraviljanje rokavic v 24 urah.

NB. Rokovice se poskušajo ter sprejemajo n-r-že po meri.

Pozor!

395 komadov samo gld 1.85.

1 krasna ura s 24 urnim tekom s posrebrneno, verižico; 1 krasna spila za kravate se simli biseri; 1 prstan s ponarej. kamnom za moške ali ženske; 1 garnitura gumbov za manšete, sraj in ov. atnik, jamečno iz 3. dvojbe zlata; 6 žepnih rut iz pristnega platna; 1 krasna pisal. a. oprava iz niklja 1 lepo toaletno ogledalo z etvijem in lepim glavnikom; 1 lepo dišeče toaletno milo; 1 belečnica; 12 komadov umetnih slik najznamenitejših mož sedanjega časa; 72 pisalnih peres in še 250 različnih komadov, koji so v hiši koristni.

Pošilja po povzetju ali predplačilu.

H. Spingarn, Krakov 43.

Kdor vzame 2 ovitka, vdobi po vrhu en nož z 2 rezli, ako se vzame več ovitkov se priloži vsakemu po en tak nož.

Za to kar ne ugaja, se denar takoj vrne.

Novo otvorjenje najbolj poznane trgovine z obuvalom

— TRST — **M. MADRIZ** — TRST —
Via delle Poste št. 3. Via delle Poste št. 3.

Specijaliteta: oficirska obuvala.

Odlikovana v Rimu se zlatu kolajno in zaslužnim križcem -- Odlikovana v Ljubljani za čopiče in ščetke -- Odlikovana na Dunaju se zlatu kolajno in -- častno diplomo. --

IVAN ANGELI

ulica Canale št. 5. (nasproti cerkve sv. Antona novega.)

Edini specijalisti za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specijaliteta čopičev za barvanje s pokostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.

Čuvati se je dobro da se ne zamenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

Zlatar

DRAGOTIN VEKJET

(C. Vecchiet).

TRST. — Corso št. 47. — TRST.

Priporoča svojo na novo stvorjeno prodajalnico zlatnine, srebrnine in žepnih ur. — Sprejema vsakovrstne poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

Važno za lastnike konj!

Znaten vspeh, ki sem ga dosegel v minulem letu s trgovino najboljših trpežnih

konjskih plaščev

pri p. t. oskrbnikih, posestnikih, poljedelcih itd., o čemer sem prejel na stotine priznanih psem, dajo mi povoda, da tudi letos ponudim izvrstne debele, gorke in trpežne vrste: A. rujavke plašče za konje, rudiče-rumeno obrobjene 130 x 185 komad K 4 —; B. konjski plašč za gospodarsko rabo, izvrstne kakovosti 145 x 190 K 5 —; C. Double volnene konjske plašče za gospodstvo 150 x 200 K 7 50.

Razpošilja po povzetju **M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.**

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXIII. ces. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 19.382 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.880 kron. Glavni dobitek znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 17. decembra 1903. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se dopošljejo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dogodkov

oddelek za državne loterije.

Predzadnji teden.

Srečkanje, dne 21. novembra 1903.

C. kr. dunajska policijska loterija, srečke po 1 K.

1500 dobitkov, mej temi 100 glavnih dobitkov v vrednosti kron 50.000 kron!!

Prvi trije glavni dobitki kron 25.000, 5000, 1000, se na zahtevanje po odbitku postavnega davka

izplačuje v gotovini

Srečke se dobivajo v vseh menjalnicah, tobakarnah, loterijskih kolekturah in pri

Polizei-Lotterie-Bureau, Dunaj, I., Spiegelstrasse 15.

Vsak kupec srečke vdobi izkaz srečkanja brezplačno in franko.

Kdor

se želi udeležiti z malo denarno svoto

od nekaj kron

nekemu dobremu uspevajočemu od države zajamčenemu podjetju

naj zahteva

uraden prospect

Pošilja ga franko in brezplačno

Samuel Heckscher senr.

bančna poslovница v HAMBURGU.

!!! V korist !!!

„Osrednji šolski Matici.“

Humpuleška sukna

... in lodni ...

Moderno blago za obleke iz čiste ovčje volne po nizkih cenah priporoča

Karol Kocian

tovarna sukna

Humpolec Česko

Uzorci zastoj in franko.

Ljubitelji dobre čaje čaja, zahtevajte povsod najnižja in najbolj si v četja

INDRA TEA

Zmes najkrajnjega čaja Kine, Indije in Cejona. Pristen le v izvornih zavitkih. Zaloga je razvidna iz lepakov.

FOTOGRAF

Peter Miani

TRST. — CORSO št. 41. — TRST.

Izvršuje vsako naročbo z največjo točnostjo in dovršeno umetnostjo v platinotipijo, slike na bliščeč papir, skupine, konje in opravo, arhitekture, notranje stvari, ponarejenja.

Sprejema tudi naročbe na povečanja v vsaki velikosti od 12 K naprej.

Vse po zmernih cenah.

Z ozirom na ugoden nakup

izdelanih oblek za gospe

dečke in deklice

vabim p. t. občinstvo da se pre-

priča o raznovrstnem izboru ter

dobrem izdelku po tovarniških

cenah.

„Al nuovo negozio“

TRST. — BORZNI TRG št. 4. — TRST.

Ulica Nuova št. 20.

Zaloga pristnih

štajerskih piščancev, purančkov,

kopunov, kokosi, rac, gosij in

perutnine

vsake vrste bodisi žive ali oskubljene.

Prodaje na debelo in drobno.

Ulica Nuova št. 20

(vogal ul. Ponterosso).

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih

obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Fromese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale

kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni

izgubi

Borva naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim

obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do

dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.